

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه چگونگی حفاظت دریا و رودخانه‌های مرزی از آلودگی به مواد نفتی»

مشخصات لایحه

دوره هشتم - سال اول

مقدمه

شماره ثبت:

۱۲۴

شماره چاپ:

۱۲۵

تاریخ چاپ:

۱۳۸۷/۴/۹

منطقه خلیج فارس و دریای عمان به‌عنوان یکی از مهمترین پهنه‌های آبی جهان به‌لحاظ تنوع زیستی، منابع شیلاتی و به‌خصوص منابع نفتی غنی اکوسیستمی منحصر به‌فرد به‌شمار می‌رود. اهمیت این منطقه از بعد سیاسی، اقتصادی و تجاری آن را به یکی از مهمترین قطب‌های استراتژیک و ژئوپلیتیک جهان تبدیل کرده است. دارا بودن منابع عظیم ذخایر انرژی نفت و گاز و تنگه هرمز که گلوگاه تأمین انرژی اروپا و بسیاری از کشورهای دیگر نظیر چین و ژاپن است، در معادلات سیاسی جدید اهمیت فزاینده‌ای به این شاه‌رگ اقتصادی بخشیده است. اما به‌رغم بهره‌مندی منطقه از منابع و ذخایر متنوع و موقعیت منحصر به‌فرد آن، که همه کشورهای ساحلی و حتی بسیاری از کشورهای دیگر را منتفع ساخته است، متأسفانه فعالیت‌های انسانی و بهره‌برداری پرشتاب و بی‌رویه موجب تخریب و آلودگی این اکوسیستم حساس و شکننده و حتی عدم ثبات امنیت در منطقه می‌شود.

نام دفتر:

تاریخچه

مطالعات زیربنایی

آلوده شدن آب دریا به نفت و به خطر افتادن حیات آبریزان و محیط زیست دریایی بدین سبب، از مسائلی است که عمده‌تأ ناشی از افزایش حجم ناوگان کشتیرانی بازرگانی و رشد سریع حمل‌ونقل مواد نفتی از راه دریا در قرن بیستم است. به موازات گسترش حمل‌ونقل مواد نفتی از طریق نفت‌کش‌ها در مناطق دریایی و بروز سوانح آلودگی نفتی بزرگ از جمله سانحه کشتی «تری‌کانین» که منجر به ریزش ۶۰,۰۰۰ تن نفت به دریا و آلوده کردن تمامی سواحل کشور انگلستان و فرانسه شد، تلاش‌های بین‌المللی برای پیشگیری و مقابله با بروز حوادث آلودگی نفتی در دریا نیز شدت گرفت و منتهی به انعقاد قراردادها و تصویب کنوانسیون‌های بین‌المللی متعددی در این زمینه شد.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۵۰۹۱۵۵-۲

تاریخ انتشار:

۱۳۸۹/۳/۱۶

قانون «حفاظت دریا و رودخانه‌های مرزی از آلودگی با مواد نفتی» که با کمک و مشاوره کارشناسان خارجی تهیه و در سال ۱۳۵۴ در ایران به تصویب قانونگذار رسید نیز عمده‌تأ براساس قرارداد بین‌المللی ۱۹۵۴ راجع به آلودگی نفتی تهیه و تدوین شده است. لایحه «چگونگی حفاظت دریا و رودخانه‌های مرزی از آلودگی به مواد نفتی» در واقع متن تجدیدنظر شده و اصلاحی قانون «حفاظت دریا و رودخانه‌های مرزی از آلودگی با مواد نفتی» مصوب سال ۱۳۵۴ است، که به مجلس شورای اسلامی ارائه شده است.

اظهار نظر کارشناسی

لایحه «چگونگی حفاظت دریا و رودخانه‌های مرزی از آلودگی به مواد نفتی» در تاریخ ۱۳۸۷/۱/۱۷ با هدف پیشگیری و مبارزه با آلودگی نفتی و به‌روز کردن قوانین مرتبط قبلی به مجلس شورای اسلامی ارائه شد. عمده نکات و اصلاحات مورد توجه در متن لایحه براساس آخرین مصوبه کمیسیون به شرح زیر است:

۱. در بند «الف» ماده (۱) پس از عبارت «دولت جمهوری اسلامی ایران» عبارت «اعم از آب‌های داخلی، مرزی و دریایی» اضافه گردید.

۲. متن زیر به‌عنوان بند «د» به ماده (۱) اضافه گردید:

«دفتر ثبت نفت: دفتری است که توسط سازمان بنادر و دریانوردی لاک و مهر شده و شامل اطلاعات خاص هر کشتی است. کلیه عملیات تخلیه و بارگیری مواد نفتی از کشتی، کلیه سوانحی که منجر به تخلیه مواد نفتی در آب دریا و کلیه عملیات نفتی موتورخانه و سایر متعلقات کشتی در دفتر یاد شده ثبت می‌شود».

۳. در کلیه مواد عنوان «سازمان بنادر و کشتیرانی» به «سازمان بنادر و دریانوردی» تغییر یافت.

۴. عبارت پایانی بند «الف» ماده (۷) به شرح زیر اصلاح گردید:

«...موارد مشابه با تقاضای سازمان‌های بنادر و دریانوردی، حفاظت محیط زیست و شیلات ایران برحسب مورد»

۵. در تبصره «۲» ماده (۷) عبارت موضوع بند «ج» ماده (۱) به عبارت موضوع بند «ب» ماده (۱) اصلاح گردید.

۶. عبارت ابتدای تبصره ذیل ماده (۹) به شرح زیر تغییر یافت:

«تبصره- سازمان‌های حفاظت محیط زیست و شیلات ایران از حیث مطالبه ضرروزیان ناشی از ...»

۷. عبارت ابتدای ماده (۱۱) به شرح زیر تغییر کرد:

«ماده (۱۱)- مأموران سازمان‌های بنادر و دریانوردی و حفاظت محیط زیست و شیلات ایران که از طرف سازمان‌های مزبور...»

۸. عبارت «به عمل خواهد آورد» در جمله اول ماده (۱۵) به عبارت «معمول دارد» تغییر یافت.

۹. ماده (۱۸) بشرح زیر اصلاح گردید:

«ماده (۱۸)- مقام صلاحیتدار اجرای این قانون از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران سازمان بنادر و دریانوردی می‌باشد.

سازمان هواپیمایی کشوری، وزارت نفت و شرکت‌های تابعه وزارت جهاد کشاورزی و سازمان هواشناسی مکلفند همکاری لازم را با سازمان‌های بنادر و دریانوردی و حفاظت محیط زیست به عمل آورند.

تبصره- نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران با موافقت فرماندهی کل قوا همکاری‌های لازم را با سازمان‌های بنادر و

دریانوردی و حفاظت محیط زیست به عمل خواهند آورد».

نتیجه‌گیری

قانون «حفاظت دریا و رودخانه‌های مرزی از آلودگی با مواد نفتی» که با کمک و مشاوره کارشناسان خارجی تهیه و در سال ۱۳۵۴ در کشور به تصویب رسیده است، با توجه به شرایط جدید ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی نیاز به اصلاحات اساسی دارد، لذا لایحه مذکور در جهت تحقق اهداف توسعه پایدار با تأکید بر مباحث زیست محیطی مورد تأیید است و می‌تواند به‌عنوان گامی مؤثر در جهت حفظ محیط زیست پهنه‌های آبی به شمار رود.